

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben bárhöz hordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét 5 és
 vasárnap utáni napok kivételével.

Beszerezés és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, aug. 26.

A politikai szezon nyitánya.

— Horánszky beszámolója. —

Nem panaszkodhatunk a miatt, hogy a mostani nyár valami holt szezon lett volna a politikát illetően. A törvényhozás két háza szünetet tartott ugyan, de a politikusok azért nem szüneteltek.

Érezték mindannyian, hogy nagyon közel vannak a választások, szükségesnek tartották azért érintkezni a néppel. A jó nép pedig, bár elég dolga volt az aratással s más egyéb mezeti munkával, mégis össze-összejött, hogy régi képviselőjének beszámolóját vagy új jelöltjének programbeszédét meghallgassa.

De ezek a beszámolók és programbeszédék — a gönczi programtól eltekintve — nem emelkedtek felül a mindennapi sablonos kereteken, az országos politikának anyagot nem nyújtottak.

Annál bőségebb témát szolgáltatott azonban Károlyi Sándor grófnak gönczi választóihoz intézett nyílt levele. Két álló hétig egyébről sem cikkeztek a politikai lapok, mint az új agrár-programról s annak a liberálistushoz és a liberális párthoz való viszonyáról.

A nyárnak másik politikai szenzációja a hirhedt jászberényi jelölés volt, a mely — úgy látszik — még sok anyagot fog adni nemcsak a sajtónak, hanem Széll miniszterelnöknek is.

Ezeknél is nagyobb politikai esemény volt az a nagy veszteség, mely az or-

szágot Szilágyi Dezső halálával érte. Helyét a parlamentben nemsokára elfoglalja valami lokális nagyság, közepes tehetség, de az ő tudását és szónoki erejét bajosan fogja átvenni a pozsonyi mandátummal.

Volt tehát elég politikai eseménye az ugynevezett politikai holt szezonnak, — de az igazi politikai szezon most kezdődik.

Nyitányát a szabadelvűpárt egyik legkimagaslóbb alakjának, *Horánszky* ma tartott beszámolója képezi.

A merkantil-liberális lapok azt híresztelték előre e beszámolóról, hogy válasz lesz Károlyi Sándor gróf gönczi levelére. Ennél sokkal okosabb Horánszky. Egyrészt maga is vallja az agrár elveket, másrészt sokkal régibb és őszintébb barátja Károlyi Sándornak, sem hogy ellene ő vezetné harczba a megrettent merkantilistákat.

Másik hír az volt a szeptsi beszámolóról, hogy hadüzenet lesz a »reakció«-nak s különös hangsúlyozása annak, hogy Magyarország csak liberális elvek és uralom alatt lehet boldog.

Ezért ugyan nem volt szükség Szepsibe menni s ezt a jászvári prépostság asszisztenciája mellett hirdetni, de az intransigens liberálistushoz való megfeleltetés Horánszky elveinek és politikai multjának.

Ő még az egyházpolitikai küzdelmek idején is, a mikor pártja — a volt nemzeti párt — a rettegett »reakció« gyanujába esett, ő még akkor is verte a mellét, hogy tetőtől talpig liberális.

Azóta bevezett a kormánypárt kikötőjébe s rendületlenül reménykedik, hogy ezen az uton bejut a kormányszékbe is. De addig még sokszor kell hirdetni, hogy ő is, Széll is durch und durch liberális és hogy ebben egységes az egész párt.

Ezért küldte őt Széll beszámolni Szepsibe s ezért kellett Horánszky beszámolójának egy héttel megelőznie — Tisza Kálmánnak nagyváradai beszámolóját, hogy az öreg közlegény a szeptsi nyilatkozat után nyugodtan kijelenthesse, hogy — — tovább is a kormánypártban marad.

Horánszky Szepsin.

Szeptsi, aug. 26. (Saját tud. távir.) Horánszky Nándor csak délután 4 órakor fogja beszámolóját tartani. A Horánszky kíséretében levő képviselőktől már előre annyi szivárgott ki, hogy Horánszky teljes programot fog adni, melynek keretében különösen a közgazdasági kérdésekkel foglalkozik behatóan és igen határozottan ki fogja jelenteni, hogy a kormánynak minden reakcionárius áramlattal szemben állást kell foglalnia és hogy Magyarországon lehetetlen más, mint szabadelvű politikát követni.

A beszámoló.

Szeptsi, aug. 26. (Saját tud. távirata.) Horánszky Nándor a szeptsi-szent-györgyi kerület országgyűlési képviselője a reggeli vonattal érkezett meg. Oriási lelkesedéssel fogadta az egybegyűlt néptömeg, perczekig tartott az üdvözlés s alig lehetett eleinte hallani *Szekeres* Ödön

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

H a m b u r g.

Írta: Dr. B. G.

1901. augusztus közepén.

Az emberek kétféle módon utaznak. Egyik részük folyton zsebében hordja a »Bädecker« tüzvörös köteteit s csak azt nézi meg utjában, a mi ott »Sehenswürdig«-nek van feltüntetve, de ezt, ha török-szakad megnézi, míg azok, kik a sablont mindenben gyűlölik, nem hagyják magukat semmiféle utmutató által vezetetni, hanem neki vágnak mi den ismeretlen tájnak és városnak s legfeljebb egy térképet vagy tervrajzot visznek magukkal.

Az előbbi csoportba tartozó utazók addig nem nyugosznak, míg Münchenben meg nem isznak egy pohár sört a »Hofbräuhaus«-ban, Strassburgban legelső dolguk megenni 1 kis doboz libamáj pástétomot vagy felmászni a Münster-platőjára, Párisban rohannak az Eiffel-toronyba, Londonban a Szent Pál-templomba, Kölnben okvetlenül legsürgősebb nekik egy üveg »valódi kölni vizet« venni, melyet a nagy szajnaparti városban legalább is minden utca-arkon feltűzött boltos árul s melyet ennek daczára minden kölni kereskedő »egyedül valódi kölni viz« gyanánt kínál; a szomszéd kereskedőt pedig egyszerűen svindlernek titulálja, mert Johann Maria Farina az ő dédapjára hagyta »anno

dazumal« a kölni viz készítésének igazi receptjét. Frankfurtban okvetlenül meg kell izlelnie a virslit, melyről mellest, közvetlen tapasztalat alapján, meg kell jegyezni, hogy Frankfurtban korántsem tartják olyan nevezetesnek mint másutt; Frankfurtban a jó virslit »Wiener Würstel«-nek hívják, Bécsben pedig »Frankfurter«-nek. Hja! ez már az emberi természetben rejlik.

Egy mindenütt különleges dolgot keressünk. Brüsszelben valódi brüsszeli csipkét kell vennie, ha még oly parányi darabkát is, Berlinben legfontosabb, hogy az »Unter den Linden«-nél kezdjék meg a város megtekintését, Velenczében legelső az, hogy a Márkus-téri galambokat egy 5 soldis kukoriczás zacskó tartalmával üdvendeztessek meg, Rómában rohannak a Szent Péter templomába, Hamburgban pedig lehetetlen, hogy legelőször is a kikötőbe ne siessenek megnézni egy nagy cezánhajót.

Az utazók másik része nem sokat törődik a derék, becsületes »Bädecker« jó indulatú tanácsával, hanem elszántan neki vág a városnak s ha egy helyt nincs inyére a tartózkodás, korántsem erőlteti meg magát, hogy okvetlenül megnézzék pl. Heidelbergben a várromokat, mert már éppen ott van, vagy elénekelje szajnai utazása közben a Loreley sziklák mellett Heine híres versét:

»Ich weiss nicht was soll es bedeuten
 Dass ich so traurig bin«

hanem egyszerűen szedi a sátorfát s elmegy máshová. Elmegy Veronából, anélkül, hogy megnézte volna Rómeó és Julia sírját, elutazik Madridból, bár nem látta a »Puerta del Sol«-t, keresztül utazza Svájcot, de nem megy fel a Pilatus tetejére, bármily kényelmes fogas kerekű vasutakkal csábitják is, hazajön Trouville-ből, a nélkül, hogy megnézte volna a tengerben, vagy otthagyja Monte-Carlot, bár feléje sem nézett a »Cercle des Etrangersnak«.

Ez az utazási mód mindenesetre kényelmesebb és kellemesebb; az utazás nem megy robot számra s nem Bädecker ur diktálja, hogy hová menjek, hanem én magam. Nem fárasztja ki az embert s egy ilyen utazás után csakugyan impressiókkal telten, felüdülve szellemi és testi frissességben tér vissza otthonába, míg azok, kik önállóan egy tapodtat sem tesznek külföldön s kik önkéntes rab-szolgái »Bädecker«-nek; — utazásaikból hazatérve sokkal jobban ki vannak fáradva mint mielőtt elindultak, agyvelejük egy miniatűr kaleidészkop, mely ezernyi tarka-barka képet rejt ugyan magában, de minden csak elmosódva, halvány körvonalakban, tiszta éles képek nem maradnak vissza emlékezetében, legfeljebb elvéve imitt-amott, a mi különösen megragadta.

Rendesen úgy van azután, hogy akik sokat utaznak az első módozat szerint, csakhamar belátják annak ös-zes hátrányait s a második rendszer híveivé szegődnek, melynek

a jászói prépostság jószágkormányzójának szavait; ki Horánszkyt és képviselőtársait üdvözölte.

Az üdvözlő beszéd után hosszú kocsisorban vonultak be a városba, mindkét oldalról követve a tisztelők nagy tömegétől. — A villásreggeli elköltése után pont 11 órakor, éljenzés és nagy ovációk közepette a pódiumra lépett nagy hallgatóság előtt mondta el hatalmas beszámolóját.

Nem kíván foglalkozni a multakkal, nem akarja megkritizálni a megtörtént eseményeket. — Szól arról, hogy *Szell* Kálmán konsolidálta a helyzetet, vázolja a kormány legújabb vívmányait, kiemeli különösen azt, hogy a kormány politikája határozott állásfoglalás. *A közgazdaságban újat állja minden oly egyoldalúságnak, mely a másik ág rovására igyekszik boldogulni.* A közgazdaság az, melynek mindegyik ágára súlyt kell egyformán helyezni, *nem lévén ellentét köztük, s így kiegészítik egymást.*

A kvótában való állásfoglalását indokolja. S különösen hangsúlyozva szól a közgazdasági helyzet javításáról és erre — ugymond — egyedüli szer a takarékoság, de tulságba vinni ezt sem lehet, mert vannak igények, melyeknek kielégítése okvetlen szükséges s időszzerű. Ilyen a *tisztviselői kar fizetésének rendezése*, ez első és fő kötelesség, kívánja ezt az állam és polgárok érdeke, mert csak megfelelő fizetés mellett képes a tisztviselő dolgának és kötelezettségeinek lelkiismeretesen eleget tenni s — csak így képes reprezentálni állásához.

Részletesen tárgyalja a fizetési rangfokozatokat, a nyugdíjt és korpótléket.

A fedezetről részint exposé egyszerűsítése, részben a munkaerő nagyobb kihasználása által elérendő redukció segítségével gondoskodna, a szolgálati szabályzat megalkotásának mi sem áll utjában s a kormányzat minden egyes ágában keresztül lehet vinni, kellő tapintattal.

Szóloit végül a közép- és kisbirtokosok érdekeinek megvédéséről s óriási éljenzés s nagy lelkesedés közepette fejezte be beszámolóját.

jelszava: »semmit sem megnézni, a mi nem érdekkel, hiába dicsérik mások.«

Hamburgban azonban e kétféle módozat híveit kellemes meglepetés éri. Itt eltűnik minden különbség köztük, hála néhány vállalkozó német utazási irodának, melynek tulajdonosai azon szerencsés gondolatra jöttek, hogy e kétféle utazók mindegyikének szája ize szerint fognak cselekedni s ezt a következőképp oldották meg.

Az ember felül reggel 9 órakor a világ-hírű »Jungfernstieg«-en egy 6 lovas nagy angol »mail-coach«-ra s gyors tempóban beszángulja az egész Hamburgot; ügyes és bőbeszédű vezetők csak azt mutogatják meg, ami érdekes és a mi Hamburgnak nevezetességét képezi. Ha tetszik, oda figyelj és végig nézel mindent, ha nem tetszik, egyszerűen elalszol, vagy hátradőlsz a kocsis ülésre s olvasod az újságot; mikor a kikötőhöz érsz, tetszésedre van bízva, hogy leszállj s egy már ott várakozó csavargőzörsre ülj, hogy azzal bekalandozzad az egész kikötőt, avagy továbbra is kocsin maradj s nyugodtan szenderegj, vagy esetleg leszállj a »St.-Pauli Fährhaus«-nál s kényelmesen villásreggelizzél egy elegáns vendéglő pompás terrasán s a legkülönfélébb tengeri halakban meg a leghűsebb italokban válogatva egy német sumatra-szivarral szájában tekints alá az örökké nyüzsgő óriási kikötőre, míg kocsitársaid izzadva másznak fel egy kétemeletes amerikai hajó fedélzetére s áhitattal hall-

Uj hadügyminiszter.

Hire járt, hogy a *Krieghammer* báró távozásával megüresedő hadügyminiszteri állásra a Fejérváryval együtt jubilált *Waldstätten* bárót nevezi ki a király. Az egyik kolozsvári újság elküldte munkatársát *Waldstätten* táborszer-nagyhoz és meginterwiewolta ez ügyre vonatkozólag. Az érdekes párbeszéd legfontosabb része így hangzott:

— Van-e tudomása exciádnak arról, hogy *Krieghammer* megy és helyébe exciád lép?

— A hírről tudomásom van s azt a legfokozottabb meglepetéssel olvastam.

— Tehát előzőleg nem hallott róla semmit sem? — kérdezte a tudósító.

— Egy betűt sem — felelt a táborszer-nagy — sem hivatalos formában, sem magán-úton nem értesültem az illetén való fordulat-ról, melyet nemcsak kételkedéssel fogadok, hanem határozottan meg is cáfolhatok. A *Krieghammer* báró lemondásának körülményeit nem ismerem, azok lehetnek valók, de a személyemet érintő kombinációk alapnélküliek *A Krieghammer báró utóda már valószínűleg korábban nyilván volt tartva, de az én nem vagyok.* Bécsben jó összeköttetésem vannak s ezeknek révén — ha rólam esett szó — megelőzhettem volna jóval a sajtó informácziót. E kijelentéseket nem azért teszem, hogy vele ideig óráig takargassam a tényállást, hanem mert szükségesnek tartom, hogy a nevemmel kapcsolatos nyilvános híresztelések, a nyilvánosság előtt tisztázódjanak, őszintén és igazán. Sőt egyenesen felkérem Önt, hogy nevemben demantálja a Bécsből jött távirat reám vonatkozó részét, mert ez nem igaz. Nem áruhatok el mindent s ezért nem dokumentálhatom ez állításaim kétségbevonhatlanságát, de az enuncziációt megtehetem, hogy az én hadügyminiszterségem csupán egy újságírói ötlet.

Waldstätten kijelenti még, hogy magyarul megtanult s nyelvünkön szívesen is beszél, amivel aztán befejezte az érdekes párbeszédet.

A czár békejavaslatai.

A párisi »Rappal« állítólag biztos forrásból írja, hogy a czár kész békefeltételekkel fog Párisba jönni, minthogy mielőtt *Dunkerqueben* francia földre száll, találkozni fog *Edvárd* angol királylyal. Nevezett lap szerint a két britt-közársaság függetlensége elismertetik, ellenben az angolok nagy hadiserezen felül

gatják végig, hogy a »Pretória« nevű gőzös a »Hamburg Amerika-Licue« társaság tulajdonát képezi, mely 65 millió márka alaptőkével bír, s mely jelenleg a világ legnagyobb hajós-társasága. A gyors beszédű német vastag aranylánczát ujjai közt morzsolgatva elbeszéli, hogy e hajó, melynek fedélzetén vannak, egyszerre 3500 embert szállít át az új világba, e mellett hatalmas gyomrában 60 000 métermázsza gabonát rejteget s egyéb árúknak 300 000 mázsát, úgy, hogy ez óriási tömeg megmozdítására 6000 lóerejű gőzgép pöfékel a hajón, mely 8—9 nap alatt New-Yorkba képes vinni az »Oceán Góliát«-ját. Meghallják, hogy a nagy gőzkürtő átmérője 3 és fél méter, hogy a hajón 150 matróz van, hogy a nagy árbóc 27 méter hosszú, hogy az est beálltával 18 000 gyertyaláng erejű villamos körték és ivlámpák szórják szét vaktító fényüket, hogy a hajó 170 méter hosszú stb. stb.

Hogy mindezt otthon kényelmesen elolvashatod a »Bädecker«-ben, ha pedig valaha kedved volna átruczanni Amerikába, lesz ugy is elég időd végig nézni a hajó minden zegét zugát, kezdve a gobelinekkel borított nagy salontól le a gépházig, hol 32 félmeztelen fűtő éjjel-nappal szünet nélkül lapátolja a nagy kemence pokoli torkába a kőszentet; a 6000 ló egyetlen táplálékát.

(Vége köv.)

megkapnák az aranybánya vidéket, a »Rand«-ot. A czár békeközvetítésének bizonyos alapot ad az a körülmény, hogy *Leyds* transzváli követ Párisba utazott, egy belga lap szerint azért, hogy a »béke iránt tárgyaljon.«

Képviselőjelölések.

Török-Kanizsa, augusztus 26. Az itteni szociáldemokrata-párt tegnap délután népgyűlést tartott, a melyen dr. *Goldner Adolf*, a magyarországi szociáldemokrata párt egyik ismert nevű vezére tartotta programmbeszédét. A nagy számban egybegyűlt választók a hatá-sos beszéd után dr. *Goldner* óriási lelkesedéssel képviselőjelöltjükké kiáltották ki. A népgyűlésen *Sándor Mihály* gazda elnökölt.

Debreczen, augusztus 26. A hajduböszörményi függetlenségi-párt tegnap tartott jelölő gyűlésében egyhangulag dr. *Benedek János* debreczeni ügyvédet kiáltotta ki jelöltül. *Benedek* a jelöltséget elfogadta. A gyűlésen *Kossuth Ferencz* is jelen volt. *Benedek* szeptember 8-án tartja meg programmbeszédét.

Igló, augusztus 26. A szepes-szombati választókerület szabadelvű választói e hó 25-én két helyen is tartottak alakulógyűlést. Az egyik gyűlés a Geréb-parkban folyt le, a hol a megjelent választók az eddigi képviselőt, *Kullmann Jánost* jelölték, a ki nyomban megtartotta programmbeszédét. A másik szervezkedő gyűlés Szepes-Szombaton volt, a melyen a párt jelöltjéül dr. *Nosz Gyula*, volt iglói polgármestert kiáltották ki és küldöttséget menesztettek érte. Dr. *Nosz* megjelenvén a gyűlésen, mindjárt elmondta programmbeszédét. A 600 főnyi választók a programmbeszéd után a következő sürgönyöket küldték el:

Nagyméltóságú *Szell* Kálmán miniszterelnök urnak Budapest. A dr. *Nosz Gyula* szabadelvű jelölt köré sorakozott választók mai gyűlésükből hódolatteljes tisztelettel üdvözlik Nagyméltóságodat és ez alkalmattal Nagyméltóságodhoz és kormányához való tántorithatatlan ragaszkodásuknak őszinte kifejezést adnak. *Majunke* Gedeon, pártelnök.

Nagyméltóságú báró *Podmaniczky* Frigyes urnak, a szabadelvű párt központi elnökének Budapest. — Az itt összegyűlt szabadelvű párti választók dr. *Nosz Gyulát* jelöltnek kikiáltották, mely körülményt Nagyméltóságod személye iránt érzett tiszteletnek és hódolatának kifejezése mellett tudomására hozunk. *Majunke* Gedeon pártelnök.

Kitchener lord rendelete.

A délafrikai harcztéren egész borzalmas-ságban megkezdődött az angol rémuralom *Kitchener* lóronak, a búr *Haynaunak*, a keze vértől csepeg. Az összefogdosott ártatlan búr gyermekek halandósága napról-napra nő. Legújabbán azt a páratlanul álló rendeletet adta ki, hogy semmiféle háziállatot, amely az ellenségnek (t. i. a búr harczosoknak) hasznára válhatnék, nem szabad tartani. Elelmiszert is csak egy hétrevalót. Így akarja *Kitchener* szeptember 15-ikéig meghódításra kényszeríteni a hazájuk szabadságáért küzdő búrokat. A mi azonban aligha fog nekie sikerülni.

A román-bolgár viszály.

Bukarestből jelentik, hogy a román külügyminiszter az európai hatalmakhoz jegyzéket fog intézni a bolgár-macedon bizottság üzemelési és Szarajov felmentése tárgyában. A külügyminiszter ki fogja jelenteni, hogy ebben a dologban nem szándékozik további lépéseket tenni és az egész ügyet a hatalmak kezébe teszi le.

Krieghammer bukása.

A M. E. L. bécsi levelezője a közös hadügyminiszter bukásáról a következő érdekes leleplezéseket közli:

Bécs, aug. 25.

(B. K.) Megrongált egészségem nem engedi, hogy régi rendes levelezéseimet folytassam. Ezáltal azonban oly fontos és oly érdekes tényekkel állok szemben, hogy vétkezes mulasztást követnék el, ha ezekről a magyar olvasókörzéséget nem tudósítanám. Tudósításomból odahaza meg fogják érteni, hogy miért akarják és fogják a közös hadügyminisztert állásából kiugrasztani és meg fogják tanulni azt is, hogy idefent még nagyobb stylben folytak az ármánykodások, mint odahaza és bizony bizony a Magyarországnak is törvényesen felelős közös minisztériumokban nem minden arany, ami fénylik.

A dolog lényege az, hogy báró *Krieghammer* közös hadügyminisztert egyszerűen kiintrikálják hivatalából, hogy egyelőre a másik két közös miniszter és különösen gróf Goluchowski Agenor közös külügyminiszter megtarthassa állását.

Elsősorban be fogom igazolni, hogy tulajdonképpen gróf Goluchowski az, a kinek állása megingott és másodsorban be fogom mutatni annak az intrikának a szálait, melynek a közös hadügyminiszter esik áldozatul.

Goluchowski Agenor gróf iránt legfelsőbb helyen erősen *mevingott a bizalom*, mert a gróf külügyi politikája éppen azokban az irányokban, melyek a monarchia számára létkérdéseket involváltnak, napról-napra újabb kudarcot vall.

A vak is látja, hogy Goluchowski keleti politikája teljesen esütörtököt mondott. Bulgáriában a monarchia egészen elvesztette a talajt; ott Oroszország uralja a helyzetet és ha Ferdinánd legközelebb függetleníti magát Törökországtól és királyi koronát tesz a fejére, ezt izárolag Oroszország aegise alatt fogja tenni és Oroszország ennek fejében el fogja foglalni a legfontosabb bolgár kikötőket. Bulgária politikailag Oroszország, pénzügyileg Franciaország karjaiba vetette magát.

Romániában szintén megrendült a monarchia befolyása. Eddig Romániát mintegy a hármasszövetség tartozékának tekintették és ének, mely Oroszország és a délszlávok közöszorult. Most már erről szó sincsen. Oroszország az oláh királyságon végig görditi a rubelit és egész sereg diplomatát mozgat meg, hogy Romániát kibékítse a bolgárokkal és belevonja saját hatalmi és érdeksféájába; szóval a pánszlávizmus szolgálatába hajtsa.

A pánszláv agitáció annyira megerősödött, hogy nyíltan bemezszkedik Csehországba és ott már a legerősebb rendszabályokhoz kellett nyulni: egy orosz agitátort egyenesen ki kellett utasítani.

Szerbia teljesen elszakadt a monarchiától; uralkodója és népe a radikálisok karjaiba vették magukat, kik az osztrák-magyar monarchia esküdt ellenségei és egyáltalán őszinte oroszimádók. Szerbia különösen a Magyarországgal szemben folytatott gazdasági politikájával határozottan henczegőleg és provokálólág viselkedik a monarchiával szemben.

Albániában a kis Montenegró nagyobb urmini az osztrák-magyar nagyhatalom.

Törökországban a monarchia hallgatagon angol és német befolyásoknak enged, melyek most ferde helyzetbe sodorták a fényes portát és végeredményükben a francia és orosz befolyás diadalára fognak vinni.

Ez az osztrák-magyar monarchia teljes esődje.

A legutóbb felsorolt két pontban viszont nagy veszedelmek rejlenek a hármasszövetségre, mely évtizedek óta a külügyi politika alapköve volt.

Montenegro családi összeköttetések folytán nagy befolyással van az olasz politikára. Oroszország a hármasszövetség külpolitikája és különösen keleti politikája ellenére patronizálja az albán mozgalmat; konspirál, demonstrál Albánia érdekében és azonfelül hirdeti, hogy növelni kell Oroszország akcióképességét

az adriai tengerben és meg kell javítani az olasz pénzügyeket az osztrák-magyar monarchia rovására az új kereskedelmi szerződések kötése alkalmával. Az egész olasz sajtó, még a hivatalos lapok is, napról-napra támadják a hármasszövetséget és még a legmérsékeltebb is azt hirdeti, hogy nem kell a hármasszövetséget megújítani, ha nem kapják a legmesszebb menő gazdasági engedményeket.

Németország sem igen törődik a hármasszövetséggel. Vámtarifáját úgy állapítja meg, hogy ez gazdasági téren élet-halál harcot jelent ellenünk; de diplomáciai téren sem törődik veünk. Konstantinápolyban most Anglia uszályát hordja és mi nolens-volens vele megyünk, noha semmi érdekünk sincsen abban, hogy a törököt és a francziát egymásra uszítsuk. A másik oldalon viszont az orosz csár elmegy Franciaországba és nehogy a németek ezt zokon vegyék, előbb elmegy Danzigba és meglátogatja a német császárt. Oroszok és németek egyaránt negligáljuk a monarchiát, mely egy szép napon csupa ellenség között egyedül fog állani.

Szóval a keleti politika, de az általános külpolitika és különösen a hármasszövetség terén Goluchowsky csupa kudarcot vallott és a monarchia számára siralmas külügyi helyzetet teremtett.

Mindezt persze legfelsőbb helyen is észrevették és — ha szeid formában is — többször megróvták. Goluchowski ebből azt látta, hogy az ő állása inog. Ennek a tudatnak folyománya az akció Krieghammer ellen, melyet maga a külügyminiszter mozgat. A logika egészen helyes; ugyanis úgy okoskodott, hogy a korona egyszerre vagy hirtelen egymás után nem fog a közös kormányban kettős választást felidézni. Elhatározták tehát, hogy egyelőre Krieghammer bukattják meg, mivel maguk számára időt nyernek és qui habet tempus, habet vitam.

Kapóra jött az a tény, hogy Krieghammer a nyugdíjasok ellen intézett rendeletével sok ellenséget szerzett magának, kiket többé-kevésbé fel lehet használni, hogy az udvarnál hangulatot csináljanak.

Mihelyt ez az aknamunka meg volt, egy budapesti német lapban, mely a külügyminiszterium sajtó irodájával szoros kapcsolatot tart fenn, kiróptették a hírt Krieghammer elmeneteléről; másnap egy magyar lapban erőszó támadások jelentek meg a hadügyminiszter és a közös hadsereg ellen az ó csodák csodája a külügyminiszter hivatalos közlönye a »Fremdenblatt« és rendes uszályhordozója a »Presse« ezeket a híreket nemcsak átvették, hanem ki is színezték. Megegett az a hihetetlen dolog, hogy a közös kormánynak világszerte elismert szócsöve, az említett »Fremdenblatt« nem restelte a mindenkor sakrosarktnak hirdetett közös hadsereget támadni, csak hogy Krieghammernek ártson.

Az egész bécsi sajtó ezen az alapon nekiesett a hadügyminiszternek és szüntelenül zaklatja és szidja és az öreg katonát, — kinek lemondási híre egyelőre demontálják és a kinek tényleg esze-ágában sem volt lemondani — végre is meg fogja unni a hajszát és oda fogja a tárczáját Goluchowskinak vágni, a ki ezzel eléri, hogy néhány hónappal tovább maradhat hivatalban.

Végeredményében az egész intrika nem sokat fog használni, mert Goluchowskinak mégis csak mihamarább bukni kell; ő lévén az, ki annyi időn át félrevezette a koronát és a delegációkat elhitette velük, hogy külügyekben szilárdan állunk, holott mindenfelől kihuzták a gyékényt a lábunk alól.

TÁJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Válasz

Hegyesi Márton ur nyílt levelére.

Bármily őszinte tisztelettel viseltetem is *Hegyesi Márton* urnak méltán közbecstülésben álló személye és írói működése iránt, a közünk, illetőleg a *Tiszavény* és a *Szabadság* közti legutóbb felmerült polemia ügyében még sem oszthatom az ő véleményét, melynek a Sz—g vasárnapi számában hozzám intézett nyílt levelében kifejezést adott.

Nem oszthatom pedig azért, mert ezáltal nem állunk közös alapon.

Hegyesi Márton ur nagyító üveggel sem tud egyéni sértést felfedezni a Sz—g mult csütörtöki számában közölt észrevételekben.

Tehát — eltekintve a többitől — azt állítani valakiről, hogy »rosszakaratulag ferdit« és az általunk közölt és senki által meg nem czáfolt ténynek igazságát kétségbevonni holmi könnyelműen odavetett »ha ugyan igaz«-féle megjegyzésekkel — ez nem sértés? Ez megegyezik a tisztességes irodalmi hanggal?

És mikor az általunk minden felszólítás vagy fölkérés nélkül, egyedül a saját iniciatívánkól irt loyális rektifikáció megjelent lapunkban: nem tartották-e Őök férfias és a tisztesség által parancsolt kötelességüknek visszavonni az ellenünk emelt rosszakaratuferdítés vádját?

Erről nem találok semmi felvilágosítást *Hegyesi Márton* ur nyílt levelében, pedig ezen fordul meg a dolog s ez birta lapunk szerkesztőségét is annak a tulságos erősnek talált üzenetnek a megírására, amely ha a rosszakaratuferdítés vádjá csak egyetlen szóval is visszavonatik — teljesen elmaradt volna.

Hogy ez az üzenet erősebb volt a szokott-nál, az említettekén kívül abban a körülményben birja magyarázatát, hogy egy idő óta igen gyakran jelentek meg a Sz—gban vehemens, minden irodalmi színvonalon jóval alul álló oktalan támadások a kath. egyház ellen, amelyek mélyen sértették minden hívő léleknek legszentebb vallási érzületét. Ehhez járult, hogy nem egyszer ugyanilyen sértő hangon irtak lapunkról is. Csoda-e, ha végre mi is kifogytunk a béketűrésből.

Jól tudjuk mi azt, hogy a m. t. Szerkesztő ur távol áll ezektől a durva vallási és személyi sértésektől; de mintán a legutóbbi sértés is minden név vagy jel nélkül jelent meg a lapban, nem volt más mód, mint a szerkesztőség címére küldeni az üzenetet.

Cessante causa cessat etiam effectus. Mihelyst visszavonja a Szabadság szerkesztősége vagy cikkirója az ellenünk használt sértő kifejezéseket, mi sem fogunk késni a példa követésével.

Egyebekben béke velünk.

N.-Várad, 1901. aug. 28.

Dr. Vucskics Gyula

UJDONSAGOK.

Vajk megkeresztelése.

Csak nem akar a fanatikus gyűlölet sehogyszem lelohadni Szent István ünnepe ellen. Mindig akadnak, a kik meghibbant velejű fanatizmusból vagy egyszerű feltűnési viszketegből olyasmit követnek el, a mivel a vallásos és hazafias érzületet mélyen sértik.

A székesfővárosban történt a legutóbbi eset.

A központi városház II. ügyosztályának ta

nácstermében függött Benczurnak ismeretes képe, mely Vajk megkeresztelését ábrázolja.

Reggel 8 óra tájban a szolga benyitott a hivatalba. Mit látott? A kép a földön feküdt rúttal összetiporva, összeszaggatva. A rámba egy papírszelet volt szurva e felirással:

»E terem hivatal és nem székesegyház.«

Erre már csakugyan nem lehet mást szólnunk, mint hogy mindennek van határa, a békés türelemnek is. Végét kell már szakítani annak a felburjánzott szokásnak, hogy uton-utfélen a keresztény és magyardolgokat sértegesék, gyalázzák.

Mire való a büntető törvénykönyv és az ügyészség?

* **A királyi korona a Várpalotán.** A budai királyi palota építésével már annyira előrehaladtak, hogy a napokban a főkupola csúcsára elhelyezték Szent István apostoli király koronájának hű mását. A két méter átmérőjű korona brozából készült és az egész arannyal van befuttatva. Különbben minden dísz és ékeség ugyanolyan rajta, mint a királyi koronán. Ezt a koronát uralja az egész épület és a legmagasabb pontja a királyi várpalotának, mely a Duna vízszintől körülbelül száz ötven méter magasan emelkedik és így majd oly magas, mint a bécsi Szent István templom tornya. E korona, illetőleg kupola alatt van a palotának új, nagy trónterme, amelyben mintegy háromezren elférnek. A trónterem körül jobbra és balra vannak a király fogadó terméi és az udvari szertartások számára szánt helyiségek. A palotának ez a része ma holnap készen lesz, úgy, hogy a jövő esztendőben sorra kerülhetnek a belső berendezés munkálatai.

* **Postahivatal helyett postaügynökség.** Gálospetri község lakosai postahivatal felállítását kérték. A nagyváradai posta-táviratigazgatóság már értesítette Biharvármegyét, hogy Gálospetriben postahivatalt nem állíthat fel, hanem postaügynökséget engedélyez a község részére.

* **A honvédhuszárok vízhasználata.** A nagyváradai honvédhuszár laktanyában a lovak itatására szivárványos kutakat készítettett a város, csak hogy a huszár urak könnyebbnek találták a vízvezetési csap megcsavarását, mint a vízvezetést s a lovakat is a vízvezetékéből itatták. A városi tanács végre is felírt e tárgyban a honvédelmi miniszterhez. Ennek meglett az eredménye, mert a miniszter elrendelte, hogy a vízvezetési vizet csupán emberi élvezetre használhatják, míg a lovakat a megfelelő vízü szivárványos kutakból itassák.

* **Ellopott gyűrű.** A Moskovits-féle pékszállóban tegnap reggelre *Borgyosky* Jenő kolozsvári magánhivatalnoknak egy gyémántköves aranygyűrűjét ellopták. A rendőrség keresi a tolvajt.

* **Postaigazgatóság Debreczenben.** Debreczen város közönségére meglepetést foglal magában a kereskedelemügyi budget. A számadatokból kiolvasható, hogy Debreczen postaigazgatóságot kap. A postaigazgatóság kerületéhez az a rész fog tartozni, melyet részben a budapesti igazgatóság immár nagyon megterhelt kerületéből, részben a kassai, részben a nagyváradai postaigazgatósághoz tartozó kerülettől vonnak el.

* **Becsületes megtaláló.** *Marozsán* József cipész mestér a Nemzeti-híd Ujváros felőli lábánál egy khina-ezüst tojástartót talált. Igazolt tulajdonosa a rendőrség büntügyi osztályában (3 sz. szoba) átveheti.

* **A polgármester betegsége.** Allandó javulás következett be dr. *Bulyovszky* József polgármester betegségében. Orvosai most már a teljes nyugalomtól teszik függővé, hogy hosszabb vagy rövidebb idő alatt nyeri-e teljesen vissza egészségét polgárnagyunk. A kedvező hír általános örömet és megnyugvást keltett városzerte.

* **Külön kiadásért 100 márká büntetés.** A giesheimi tűzvész alkalmával Sarazzin F. W. Frankfurtban külön kiadásokat adott ki, melyek a szerencsétlenséget túlságos élénk fantáziával adták hírül. Az ügyészség ezért a kiadót kihágásért pörbe fogta és 100 márká büntetésre ítélte el. Nagyon jó volna, ha nálunk is hasonlóképpen járnának el. Egyes lapoknál szokásossá vált üzletszerűen felfújni az eseményeket, valótlan dolgokkal kibővíteni, kiszínezni egy-egy hírt, hogy a lap annál kapósabb legyen. A pénzbüntetés volna ilyenkor a legalkalmasabb eszköz, mely elvonná a kiadók kedvét hasonló üzérkedéstől. Persze, erre azt mondják, hogy mi cenzurát akarunk. Nem, ez nem cenzúra, hanem csak igazságos ellenőrzése annak, hogy valótlan dolgokkal ne izgassák egyes lapok a könnyen hívő közönséget.

* **Rulikovszky Kázmér emléke.** Holnap, szerdán lesz 52-ik évfordulója, hogy *Rulikovszky* Kázmért, az orosz hadseregben szolgáló lengyel származású dzsidas századost, a szerencsétlen világi fegyverletétel után Nagyváradra vonult orosz had főhadvezére *Paskievics* a magyar szabadság pártolásáért 1849. augusztus 28-án a Bonét-kut közelében főbe lövette. Később, habár titokban is szép virágok borították a földdel egyé húzott sírját, a melyeket kegyeletes női kezek raktak reá. Majd később jobb idők derengésével Nagyvárad hazafias polgárai szép emléket állítottak új sírja felé, hova évről évre elzarándokol a város hazafias polgársága és honleányai lelkiüdvéért pedig a kivégzés évfordulóján a *Szent László* plebánia templomban gyászistentiszteletet tartanak. A gyászmise most, a kivégzés 52-ik évfordulóján, holnap, szerdán d. u. 9 órakor lesz. Hisszük, hogy azon részt vesz városunk minden rendű és rangú hazafias érzésű polgára és honleánya s lerója kegyeletét a magyar szabadság lengyel vértanuja emlékének.

* **Meglopta a barátját.** Együtt indultak el a Szepesség bérczei közül kenyeret keresni s pénzt gyűjteni a minden jóban bővelkedő Alföldre s jó barátságba élt a két drótos tót, *Romanyek* István és *Romanyik* János, — egymásra lévén utalva az idegenek között. Tegnap éjjelre egy szobába szálltak Rosenfeld Simon korcsmájába. Reggelre arra ébredt fel *Romanyek* István, hogy sem egyetlen jó barátját, sem a feje alá helyezett, 140 koronát tartalmazó erszényét nem találta sehol. Elemelte az erszényt a 140 koronával együtt *Romanyik* János, a kit most köröz a rendőrség.

* **Búcsu az uniformistól.** A milyen büszke és fényes az egyenruha mikor felveszik, épp olyan szomorú, mikor levetik. Vagy talán csak a fölvevője képzele magát egy fejjel magasabbnak a többi embernél s a mikor elbúcsuzik tőle, csak ő érzi maga alatt sülyedni a földet?

Két daliás honvéd főhadnagy leköszönését hozza a hivatalos lap.

Cseke Sándor az egyik, a nagykanizsai 20. honvéd-gyalogezred főhadnagya. Megirták már a lapok régebben a szomorú történetét: szerelmes lett az ezredes leányába s a leány is látszólag vonzódott a kellemes modoru, megnyerő fiatal tiszthez. Megvolt már az eljegyzés is, mikor egyszerre valami apróság miatt a leány visszaküldte Csekének a jegygyűrűt. E miatt az önérvényes fiatal ember végtelenül elkeseredett. Tollat fogott, megírta lemondását a tiszti rangról, felküldte rögtön a minisztériumba, azzal összepakkolt s szó nélkül elutazott. Ez

rede persze nem tudott a dolgról semmit s így Csekét Püspök-Ladányban az a meglepetés érte, hogy letartóztatták, mint szökevényt. — Most a hivatalos lap pár sornyi közleménye fejezi be az izgalmas történetet, hivatalos szárazsággal közölve, hogy »a m. kir. honvédelmi miniszter folyó évi 5491. eln. sz. alatt kelt rendeletével *Cseke Sándor* nagykanizsai 20. honvéd-gyalogezredbeli főhadnagynak tiszti rendfokozatról kért leköszönése elfogadtatott.«

Vajjon a ki olvassa, sejtí-e alatta egy boldogtalan fiatalember tragédiáját? Atfutja közönyösen — s az az egy, a ki mindent tud róla, az is átfutja közönyösen, ha egyáltalán olvassa . . .

A másik leköszönő főhadnagy *Andor* Béla, a nagyváradai 4. honvéd-gyalogezred volt tisztje; ismerik a nagyváradai társas körök, megfordult mindenütt gyakran, de a sok szereplés sok költséggel járt, kevés volt a fizetés, anyagi zavarokkal kellett küzdenie a fiatal tisztnek s végül is — leköszönt a fényes tiszti rangról.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést:

A »Nagyvárad Pinczer-egylet« szomorú kötelességet teljesít, midőn tudatja, hogy buzgó és érdemes tagja: *Nyul* József főpinczer f. hó 25-én 39 éves korában meghalt. Temetése f. hó 27-én kedden d. e. 9 órakor megy végbe Szent János-utcai Preisz-házból az új izr. sírkertbe. Kéretnek az egylet tagjai, hogy a végtisztességtételen teljes számban megjelenjen sziveskedjenek. Nagyvárad, 1901. aug. 25. Béke hamvaira! *Stern* Herman, elnök. *Gáll* Antal, alelnök.

* **A szegény ember butora.** A nagyváradai helyettes pénzügyigazgató *Fuhl* Á. egy rendeletet adott ki, amely szerint ezután a hátralékos adózó polgárok lefoglalt butorait, ha az első árverés eredménytelen volt, elszállíttatják egy városi épületbe s ott árverezik el. *Bordé* Ferenc városi adóügyi tanácsnok a rendelet folytán már intézkedett, hogy szeptember 1-től minden csütörtökön rendez a városi adóhivatal ilyen költözködést s másnap pénteken a kis városházánál lesz a kótya-vetye a szegény emberek butorára. A tanácsnok kérte a butorok szállítására a városi kocsikat s megfelelő rendőri assistenciát. — Annyira abszurd ez az intézkedés, hogy egy perczig sem hittünk annak komolyságában s éppen ezért meg sem emlékeztünk róla. A felháborító rendelet keresztülvitelében most sem hiszünk, de reméljük, hogy még mielőtt ez a megdöbbenést keltett finantz-manöver fiaszkót vallana, a város ügyeinek intézői találjanak módot e különös rendelet visszavonására. — Az első akadály már meg van. *Komlóssy* József városi tanácsnok kijelentette, hogy városi igát nem ad a lefoglalt butorok elszállításához, mert ilyen célra nincs városi kocsi, azoknak a rendeltetése más. Csupán az esetben szolgáltatná ki a szegény emberek butorainak elszállításához a városi fogatokat, ha azt a törvényhatóság közgyűlésben rendelné el. Ettől pedig messze állunk, mert Nagyvárad város törvényhatósága soha sem fog segédkezet nyújtani ilyen rendelet keresztülviteléhez, amilyent még a Bach-huszárok sem adtak ki.

* **A párisi kiállítás epilógja.** A francia köztársaság elnöke az alább nevezetteknek az 1900-ik évi párisi nemzetközi kiállítás körül szerzett érdemeik elismerésül a francia bebecsületrend következő fokozatait adományozta:

A főtisztí keresztet gróf Széchenyi Bélának, a commandeur keresztet nemeskéri Kiss Pál és Graenzenstein Béla államtitkároknak és Ráth György főrendiházi tagnak; a tisztí ke-

resztet Szalay Imre, Radisics Jenő, Sztérenyi József miniszteri tanácsosoknak, Mailin Ivó báni tanácsosnak, Faragó Lipót, Kazi József, Vértessy Kálmán miniszteri osztálytanácsosoknak, mill orsz. iparművészeti iskolai igazgatónak, Mechwart Andrásnak, a Ganz és Társa Részvénytársaság alelnökének, dr. Wagner Jenő kir. tanácsosnak, Halmos János polgármesternek, Pekár Imrénének, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank vezérigazgatójának; a lovagkeresztet: Hermann Ottónak, az ornitológiai központ igazgatójának, Szomjas Lajos miniszteri titkárnak, Egerváry Gyula vadászati felügyelőnek, Borhy György és Turkovich Milán földművelésügyi tanácsosoknak, Bolla Hermannak, a zágrábi ipariskola igazgatójának, Győri Arpad udvari levéltárosnak, Erdődi Béla tankerületi főigazgatójának, Hegedűs Károly felső ipariskolai igazgatójának, Faragó Ödön felső ipariskolai tanárnak, dr. Földváry József miniszteri segédtitkárnak, Kövesdy Béla miniszteri számtanácsosnak, Rákosi Jenő irónak, Almády Géza székesfővárosi tanácsosnak, Vágó Pál festőművésznek, Zala György szobrászművésznek, Rajner Kálmán malomigazgatójának, Philipp Adolfnak a Dynamit Nobel Részvénytársaság vezérigazgatójának, Epperlein Gusztáv fegyvergyári igazgatójának, Thék Endre és Jungler Gyula nagyiparosoknak, Bálint Zoltán műépítésznek és Gerbeaud Emil cukrászának.

* A városház építése. A új városház építését, a közgyűlés intencziójához képest, siettetni a városi tanács. Az árverelő küldöttség, Komlóssy József elnöklete alatt tegnap tárgyalta s állapította meg a városház építésére kiírandó pályázati hirdetmény és árlejtési feltételek szövegét. A hirdetmény pár nap múlva megjelenik a lapokban.

* Öngyilkos szabó. A marólug az utóbbi hetekben igen szerepel Nagyváradon az öngyilkosságok krónikájában. Mintha egyik a másiktól kapna kedvet a halálos mérleghez. Tegnap egy szegény szabó iparos: *Johmann* József szélesutcai lakos is ehhez a veszélyes szerhez folyamodott, hogy elpusztítsa magát. Reggel a lakásán marólugot ivott s az erős mérleg rövid idő alatt megölte. 54 éves volt; anyja és két leánygyermeké siratja meggondolatlan tettét. Mivel semmi gyanus körülmény nem merült fel, lakásán hagyták s nem boncolják fel. — Hír szerint az búsitotta el, hogy a *Tóth* Ferencz cég, amelyhez gyermekkorra óta dolgozott, most megszűnt s így ő is munka nélkül maradt!

Új hivatali idő-beosztás a postán

A kereskedelmi miniszter legutóbb új beosztást rendelt el a vidéki posta- és távirdehivataloknál. Erre vonatkozólag a nagyváradai posta- és távirde igazgatóság a következő hirdetményt bocsátotta ki:

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur a posta-, távirde- és távbeszélőszolgálat időtartamát folyó évi június hó 13-án kelt 34.342. számú rendeletében a vidéki posta-, távirde- és távbeszélő hivataloknál újból szabályozta s ezzel kapcsolatban a vasárnapi munkakorlátozást kiterjesztette a következő közünnepekre: Újév napjára, Húsvét hétfőjére, Aldozó csütörtökre, Urnapjára, Pünkösöd hétfőjére, Karácsony első és második napjára, továbbá április 11-ikére és augusztus 20-ára.

Ezen szabályozás szerint a hivatalos órák és a szolgálat a közönséggel való érintkezésbe általában a következőkben vannak megállapítva:

A) Felvevő szolgálat.

I. Postánál.

1. Köznapokon:

a) Kincstári és I. és II. oszt. nem kincstári postahivataloknál, valamint távirdeával vagy távbeszélővel egyesített összes kincstári és nem kincstári hivataloknál: d. e. 8—12-ig.

d. u. 2—6-ig minden küldeményfaj felvételére, de utalvány- és takarékpénztári feladás csak d. u. 5-ig.

b) III. oszt. postahivataloknál délelőtti és délután együttvéve hat óra minden fajta küldemény felvételére; az utalvány- és takarékelvétel is a többi posta küldemények felvételének zárójáig tart.

c) Legnagyobb forgalmu hivataloknál a posta-felvevő szolgálat maximumban egy órával megtoldható.

d) Teljes nappali vagy ennél hosszabb távirde-szolgálatra berendezett hivataloknál távirde-felvevő osztályban ajánlott levelek felvétele a déli (12—2) és az esti (6—9) órákban is kötelező.

2. Vasár- és ünnepnapokon:

a) Az I. 1. a) alatti hivataloknál d. e. 9—12-ig.

b) Az I. 1. b) alatti hivataloknál délelőtti két óra.

A hivatalos órák alatt a felvétel korlátozás nélkül minden küldeményfajra kiterjed.

Délután a felvétel szünetel, de méltánylást érdemlő körülmények között a posta és távirdeigazgatóság egyes nagyobb hivataloknál elrendelheti, hogy a hivatal ajánlott levelek felvételével és értékjegyárusítással vasár- és ünnepnapok délutáni és esti óráiban foglalkozzék.

II. Távirde-nél (távbeszélő-nél).

1. Köznapokon:

A hivatalos órák a hivatal szolgálati jellegének megfelelően, az:

a) korlátolt (L) d. e. 8—12, d. u. 2—6-ig.

b) Félnappali (C/2) d. e. 8-tól d. u. 6-ig.

c) Teljes nappali (C) (C/DL) d. e. 8-tól (nyáron 7-től) este 9-ig.

d) Féléjjeli (N/2) d. e. 8-tól (nyáron 7-től) éjjel szakadatlan.

e) éjjel-nappali (N) szakadatlanul.

2. Vasár- és ünnepnapokon:

a) L. G/2 és C/DL. d. e. 8 $\frac{1}{2}$ —11 $\frac{1}{2}$; d. u. 2—3-ig.

b) C. N/2 és N: mint köznapokon.

B) Leadó szolgálat.

A postaküldemények és táviratok kézbesítése köznapokon változatlanul marad. A pénz-együtt házhoz nem kézbesített postautalványok kifizetése és a postatakarékpénztári visszafizetések eszközölése a postautalványok felvételére és a takarékpénztári befizetésre megállapított hivatalos órák alatt történik.

Kincstári hivataloknál a postahivatalban átveendő postaküldemények (hivatalos fiók-bérlők részére a hivatalos órák köznapokon is meghatározott órákra korlátozhatók).

Vasár- és ünnepnapokon a postaküldemények kézbesítése általában délelőtti, még pedig levélpostára nézve legfőleg kétszer, s többi küldeményfajra egyszer történik (kezdődik.)

Délután csak a hírlapok kézbesítenek.

Táviratok és express-küldemények kézbesítése vasár- és ünnepnapokon is a hivatal távirde-szolgálati jellegéhez, illetve a postajáratok viszonyokhoz mérten történik.

C) Levélgyűjtés és belszolgálat.

A vasár- és ünnepnap munkakorlátozás a belszolgálatra (posták érkezése, átvétele, feldolgozása, indítása és mozgó (kalauz) postaszolgálat) nem terjed ki, de a levélgyűjtések száma a járatok viszonyok által megadott határok közt csökkenthető.

A fennebbi irányelvekhez képest megállapított hivatalos órák az erre rendelt kimutatásban vannak feltüntetve.

M. kir. posta- és távirde-igazgatóság. Nagyvárad, 1901. július 3.

Schöpflin s. k.

EGYESÜLETEK.

A kereskedelmi Csarnok közgyűlése.

A nagyváradai Kereskedelmi Csarnok vasárnap délután törtötta rendes évi közgyűlését nagy érdeklődés mellett. A tagok előre tudták, hogy ez alkalommal ünnepelni fogják az egyesület elnökét: *Reismann* Mórt, aki már két évtizeden keresztül vezeti a Csarnok ügyeit nagy buzgalommal és szerencsés kézzel.

Jelen voltak: *Reismann* Mór elnök, *Lévay* Zsigmond, *Lakatos* József, *Salamon* Benedek, *Huzella* Gyula, dr. *Roz* József, *Engel* Jakab, *Fischer* Sámuel, *Fényes* Manó, *Madarász* Béla, *Weisz* Mór, *Spitzer* Miksa, *Breider* Bernát, *Spitzer* Bernát, *Roz* Simon, *Algay* Ignác, *Grünberger* Bernát, dr. *Déry* Ferencz, dr. *Mihelji* Lajos, *Berger* Dániel, ifj. *Klen* Lajos, *Ungár* Sándor, *Molnár* Lajos, *Kandel* József, *Reismann* Jakab, *Wechsler* Adolf, *Luchtman* József, *Heller* Ede, *Adler* Mór, dr. *Rosenthal* Mór, *Friss* Manó, *Wiener* Jenő, dr. *Kurländer* Ede, dr. *Sonnenfeld* Zsigmond, *Fleischer* József, *Ince* Lajos, *Bogdán* Jenő, *Nagy* Sándor, *Kuncz* Gusztáv, *Weinberger* Jakab, *Markbreit* Sándor, *Perlesz* József, *Kolliner* Miksa, *Markovits* Sándor, *Kálmán* Sándor, *Rózsa* Géza, *Lewitser* Miksa, dr. *Kováts* S. János, *Weimann* Béla, *Láng* József, dr. *Várad* Mór titkár.

Elnök az ülést megnyitotta s üdvözölte a megjelent tagokat.

Várad Mór ügyvéd ezután előterjesztette titkári jelentését a társulat elnökség-, választmánya- és iskolai bizottságának 1900. évi működéséről, melyet a közgyűlés helyeslőleg tudomásul vett.

Előterjesztette ezután az 1900. évi felülvizsgált zárszámadást, mely szerint a bevétel 42.725 korona 16 fillér volt s mely összegből 38.774 korona 46 fillér fordított a társulati szükségletek és a felső kereskedelmi iskola fentartási költségei hiányának fedezésére, mely számadás szerint a 3950 korona 70 fillér fennmaradt készpénzzel együtt az egylet tiszta vagyona 1900. december 31-én 78.780 kor. 77 fillért tett ki.

Majd áttért a kereskedelmi Csarnok által fenntartott felső kereskedelmi iskola múlt tanévi adatainak felsorolására, melyekből a közgyűlés örömmel vett tudomást arról, hogy az utolsó érettségi vizsgálatra jelentkezett 24 jelölt mind érettnak nyilvánított, hogy az államsegély 7000 koronára emeltetett fel és hogy az iskola tanulóinak száma évente növekedik, mely eredmények a tanártestület buzgótságának, dr. *Hoványi* Géza iskolabizottsági elnök fáradságos felügyeletének és dr. *Schack* Béla országos főigazgató jóindulatu támogatásának köszönhető.

A tetszéssel fogadott kimerítő jelentés folyamán a közgyűlés a zárszámadást helyesnek elfogadta és dr. *Hoványi* Géza alelnöknek valamint *Lévay* Zsigmond pénztárosnak a szokásos felmentvényét megadta.

Ezután *Várad* Mór titkár emelkedett hangulatu visszapillantásban két eseményt idézett fel a közgyűlési tagok emlékezetébe t. i. azt, hogy *Reismann* Mór 1851. június óta elnöke és dr. *Hoványi* Géza 1891. óta alelnöke a kereskedelmi csarnoknak. Felemlítette, hogy mindkét választás fordulópontot képezett az egylet életében, mert az első választás óta bár lassabb lépésekkel, de az utóbbi megválasztása óta már a két férfiü együtt működése folytán hatványozott mérvben indult virágzásnak a társulat, minek igazolására felsorolja azon kimagasló tényeket, melyek e két férfiü kormányzása alatt az ő buzgó és fáradságos működésük folytán a társulatot a jelen színvonalra emelték s azt tiszteltté tették.

E visszapillantás szerint ezen időszak alatt lett a kereskedelmi Csarnok választott bíróságának illetékessége törvény által biztosítva, ezen idő alatt az Osztrák-Magyar Bank fiókja és a kereskedelmi- és iparkamara a kereskedelmi Csarnok lankadatlan sürgetésére Nagyváradon felállítva s az utolsó 10 évben lett felépítve a társulat palotája és vált tulajdonává a felső kereskedelmi iskola; végre ez idő alatt szerezte a társulat a jóváhagyott zárszámadásban kimutatott 78.780 korona 17 fillér

vagyonát. Végezte a visszaemlékezést azon óhaj-tással, hogy a közgyűlés a két elnök érdemeinek elismerését fejezze ki a mai gyűlésről felveendő jegyzőkönyvben.

A nagy tetszéssel és többször helyesléssel s éljenzéssel félbeszakított méltatás elhangzása után *Huzella Gyula* talpraesett beszédben szintén méltatta a két elnök érdemeit, — mely beszéd alatt *Reismann Mór* helyét átadta *Kunz Gusztáv* alelnöknek, — beszéde végén általános és lelkes helyeslés közepett azt indítványozta, hogy a *Várad* Mór titkár által tett előterjesztésnek a két elnökre vonatkozó része egész terjedelmében, ugyszintén a közgyűlésnek elismerése jegyzőkönyvbe iktattassék, hogy *Reismann Mór* elnök és dr. *Hoványi Géza* alelnök arcképei a tanácsterem részére festessenek meg, hogy a leleplezési ünnepély f. évi november hó 10-ikére, mint a »Kereskedők Társulata« és a »Kereskedelmi Csarnok« egyesülésének 10-ik évfordulója napjára meghirdetendő rendkívüli közgyűlésen tartassék meg.

Az indítványt a közgyűlés egyhangu lekesedéssel elfogadta s egy bizottságot küldött ki az ünnepély rendezésére.

A bizottságot a következőkép alakították meg: *Kunz Gusztáv* elnök, *Huzella Gyula*, *Markbreit Sándor* és *Fényes Manó* tagok.

Végül a kilépő nyolcz váiasztmányi tagot: *Aufricht Mór*t, *Erber Imrét*, *Farkas Izidort*, *Fleischacker Gyulát*, *Szabó Józsefet* és *Weinberger Jakabot* újból megválasztották. Számvizsgálók lettek: *Láng József*, *Fényes Manó* és *Wiener József*.

A közgyűlés a napirendet letárgyalv elnök éljenezése között szétoszlott.

TANUGY.

Beiratás a kisdédvönő-képző intézetbe.

A nagyvárad i. kath. püspöki kisdédvönő-képző intézetnél az I-ső évfolyamba az 1091—2-ik tanévre 1901. szept. 2 és 3-án beiratkozhatnak oly kath. növendékek, akik a törvénytiszabta előképzettséget (IV. polg. vagy II. felső-leányiskola) megszerezték és zenei hallással bírnak.

A törvénytiszabta előképzettséggel nem bíró jelentkezők fölvételi vizsgálata 1901. szept. 4. és 5-én lesz.

A beiratás 1901. szept. 7-én véget ér.

Az igazgatóság.

Beiratások a várad-olaszi-i rk. fiúiskolába.

A nagyvárad i. sz. püspökség kegyurasága alatt álló váradolaszi-i r. kath. négyosztályú fiú-népiskolában az 1901—902-ik tanévre a rendes beiratások ideje szeptember hó 2-től 7-ig bezárólag d. e. 8—11-ig, d. u. 3—5 óráig fognak terjedni.

Tisztelettel értesítetnek tehát azon szülők és gyámok, kik ezen iskolában óhajtják gyermekeiket, illetve gyámoltjaikat taníttatni, hogy a fennebb jelzett napokon és időben a beiratás céljából a tanulókkal és a magasabb osztály fölvételére szükséges érdemsorozattal vagy bizonyítvánnyal együtt sziveskedjenek az iskola épületben (Fő-utca 819.) megjelenni, mivel a magukban és minden igazolvány nélkül felküldött gyermekek felvételni nem fognak; továbbá a szeptember hó 7-én tul is csak ugy vétetnek föl, ha késedelmeket elfogadhatólag igazolni tudják.

A magánvizsgálatok előzetes bejelentés után szeptember hó 4-én d. e. 9 óráig fognak megtartatni.

Beiratási-díj egy tanévre a róm. kath. tanulóktól 6 kor. 60 fill., a más vallásfelekezettől tanulóktól 10 kor. 60 fill., mely összeg a beiratás alkalmával fizetendő; a szegénységüket hitelen igazoltak a 6 vagy 10 kor. befizetése alól fölmenthetők, azonban a 60 fillért minden tanuló köteles befizetni.

Szeptember 8-án ünnepélyes istentisztelet, melyre minden beírott tanuló eljönni köteles.

A rendes tanítás szeptember 9-én veszi kezdetét.

Az igazgatóság.

Beiratások a g. kath. iskolába.

A nagyvárad i. gör. kath. 4 osztályú nyilvános elemi iskolában a beiratások, valamint a felvételi és pótvizsgák az 1901—1902. tanévre szeptember hó 1-től bezárólag 7-ig fognak megtartatni, d. e. 8-tól 11-ig, d. u. 2-től 5-ig.

A későbbben jelentkezők csakis elfogadható ok kellő beigazolása mellett iratkozhatnak be.

Miről a t. szülők és érdekeltek tisztelettel értesítetnek.

Nagyvárad, 1901. augusztus 27.

Az igazgatóság.

SZÍNHÁZ

Bohémek Balatonfüreden.

A nagyvárad i. színtársulat jó része jelenleg Balatonfüreden nyaral és aratja bőven a babérokat. Érdekesnek tartjuk ebből az alkalomból a Magyar Génusz következő sorait közölni; régi kedves ismerőseinkről találunk benne kedves megemlékezéseket.

A balatonfüredi színikör negyven éves falközött az idén különösen vig bohém élet folyik. A *Vigszínház* művészeinek egy tekintélyes része szövetkezett az idén *Somogyi* társulatának néhány tagjával négy heti művészkedésre.

Csak hogy ezt a művészkedést nem ugy kell ám értelmezni, mint a hogy a komoly, pápaszemes »téli kritikus urak« értelmezik, hanem ugy, a hogy a főváros köfalai közül a fenyesek illatos milieujébe került »zigányok« magyarazzák.

Jókedv, dalos gondatlanság, fesztelen kedélyesség, sugaras tréfálkozás: ilyen a bohém a zöldből. És még ilyenebb Balatonfüreden.

Maga a balatonfüredi színikör is olyan, hogy mindennél jobban ráillik a »csodatánya« elnevezés, a melylyel a színész kedvenz fészkeit szokta megkeresztelni. A nézőtere rendes, olyan, mint minden más színiköré, hanem a színpada, öltözői, kulisszái elütnek minden más színház festett világától. Az öltözők lakosztobák is, a melyek mellett két kényelmes konyha áll rendelkezésére a nyaraló Tháliának. Az ügyelősasztal pedig a harmadik felvonás alatt megterül és mire a közönség kivonult a színikörből: a bohémek már ott ülnek az »ügyelősasztalnál« és közös étkezésben idealizálják az egyetértő magyar színészetet.

Kedves, szép élet ez, a melyet még az is megirigyel, a ki csak udvarlója Tháliának, de nem alattvalója.

Igaz ugyan, hogy *Clair* hatásos tirádaiba belevegyül a kulissza-konyha ketreczeiben csipogó csirkék külön előadása; néha-néha rostitlyosillat is érezhető a nézőtérén, de azért a vigszínháziak csak ugy komolykodnak a rivalda előtt, mintha *Ditrói* ur állana a kulisszák között, készen egy-két »a keserves uristenét az urnak«-ra, ha valaki bakot lő a fölséges nép előtt.

Ez a kép is mutatja, hogy milyen kedélyes bohém-egyvetértésben élnek színészeink a balatonfüredi fák között. Kellékes, diszitő, eseléd, fészülő és a társaság két kopasz rattler kutyája iz rajta van a képen, mert nincs igazabb köztársaság, mint a színészek köztársasága.

Csak egy arisztokratája van a balatonfüredi ensemblének (természetesen vidéki színész), *Pataki Béla*, a ki is a *Bligni* herceg czilinderében fészeg, a ki egész napját az anix-kártyák és a balatonfüredi szépek között osztja meg. Természetesen ilyen megosztás mellett alig marad valami belőle azoknak, a kiknek — ír.

Szerémy Gizella az ensemble starja. Mindenki szerelmes beléje, még e sorok írója is és az ő kedvessége olyan, mint az istenszem: mindenkire egyformán szór sugarakat.

Nikó Lina, a ki hivatásszerű komika, itt — a víztől-e vagy mástól — a legkomolyabb

másodvirágzásban pompázik, mulat, regényeket olvas és hódít.

*Péchy Kálmán*ról is kell írnom.

A *Vigszínház*nak ez a zseniális rendezője itt mutatja meg igazán, hogy lehet semmiből valamit csinálni. A *Végrehajtóban* zuhanyt, az *Aranykakabban* esőt, a *Tartalekos* férjben zongorát, vihart, kocsizörgést, villámlást és a jó ég tudja, még mit — mind ő terem itt, perze ötletből. Szigoru még itt is, de tele is van a színház nap-nap után.

A *Peterdi-pár* a bohémek házigazdája. Ők főzik a kosztot és ők főzik le a többieket a 21-esben és nyit ferbliben. *Bognár* atyus külsőleg a nyugodt filozófust adja, de belsőleg épen olyan nőhódító allűröket táplál magában, mint *Pataky*.

A *Bérczi-pár* egészíti ki a kedélyes ensemblét, amely négy hétre egy kis fővárosi művészetet plántált ide a magyar tenger mellé.

(—tai.)

REGÉNY-CSARNOK.

A SANDASZEMÜ.

Írta: *Lucien Biart*.

Francziából: K—6.

54

— Én szeretem őt! kiáltott a leány a fegyver elé állva.

Alvarez megállott, fölemelte fejét, mintha beszélni akarna, de szó nem jött ajkaira. Kezét homlokára szoritotta, sápadt arcán két könnycsepp hullott alá.

— *Keresztatyám, keresztatyám*, bocsásson meg! mondá *Micaela* térdre borulva; mily büntetés önt sirva látni! Este mindent el fogok mondani. Az égre kérem, hallgasson meg!

Miguel keresztbefont karokkal, sötét arcuzal ugy állott ott, mint egy czővek. A szobában csaknem teljesen sötét volt, mit csak néha szakított meg egy-egy villámlás.

— Szegény gyermek, szólt végre az udvarnagy; mily törbe hagyta magadat csinálni! *Hogyan!* atyád ellenségének áldozod fel becsületet? . . .

— *Uram*, szakította félbe *Fuenléal*, dona *Micaela* ma először lépte át küszöbömöt, hol becsülete éppen oly biztonságban van, mint atyja házában.

— Ön azt állítja, hogy szereti keresztleányomat?

— Jobban, mint az életemet, kiáltott az ifju.

— Ha igazat mondana, folytatta *Alvarez* percznyi szünet után, akkor jobban vigyázza a hírnevére.

Miguel összeráncolta homlokát s bajuszát harapdálta.

— Ellenségének leánya, folytatta *Alvarez* gunyos és dorgáló hangon, a szép *Micaela*, az ő büszkesége, boldogsága, dicsősége, idejött, hogy karjaiba vesse magát. Hanem ezzel a diadallal nem fog eldicsekedni senkinek, mert meg kell hálnia!

Micaela átkarolta *keresztatyja* térdeit.

— *Menj innen!* kiáltá ez, ha atyád itt volna, nem tudom élnél-e még?

Micaela fölkel s leomló hajjal, csillogó szemekkel a még mindig mozdulatlanul álló *Miguel*hez sietett s átölelte őt.

— *Sujtson, keresztatyám*, mondá komolyan, és elszántan, *sujtson* mindkettőnket egyszerre *Alvarez* hátrált, remegett. *Kardja* kihullott kezéből s a földre esett; leült egy székre s lehorgasztotta fejét. Kint a vihar megkettőztette erejét s a szakadatlan villámlások kísérteties fénybe vonták a szobában levők sápadt arczeit.

Micaela ismét *keresztatyja* elé térdelt.

— *Bocsásson meg, mondá*; ha tudná, mennyire szenvedek, bizonyosan megszánna. Rosszul itél meg *keresztatyám*, én most is méltó vagyok önhöz. Ha mindent megtud, bizonyára megint szereti fog, s megint jó angyalomma lesz. Nagyon kérem, nézzen rám, mosolyogjon rám és bocsásson meg nekem.

Megfogta az udvarnagy kezét s zokogástól százszor is félbeszakítva elmondta első találkozását *Miguel*lel, elmesélte szerelmük egyszerű

történetét. Most már megbánta, hogy miért nem szőlt előbb, de inkább részvétet, mint vádat érdemelt.

— Anyám megbocsátana nekem, kiáltá végre, mert ő meg tudna érteni. Oh kereszt- atyám, hát bűn a szerelem?

— Ostoba gyermek, mondá végre Alvarez, ismétlem, ha atyád itt volna, Miguel már nem léteznék.

— Kardja elé vetettem volna magamat, mint tettem önnel szemben.

(Folyt. köv.)

Igazságszolgáltatás.

A szeptember havi esküdtek.

Az u. n. törvényszünet véget ért, ismét megkezdí teljes erővel a munkát a kir. törvényszék.

A szeptember hónapi esküdtzéki tagokat tegnap, hétfőn délután sorsolták ki. Dr. Nagy Ferencz elnöklete alatt *Millye Gyula*, *Fassie Pál* bírók, *Jakab Mihály* jegyző és *Hlatky Endre* ügyvéd voltak jelen.

A szeptember havi esküdtek a következők:

Ardelean Jusztin lapszerkesztő, Nagyvárád.
Sávor Kálmán bizt. titkár, Nagyvárád.
Magyari Miklós ügyvéd, Székelyhid.
Ország Antal orgonakészítő, Nagyvárád.
Kappa Pál nyug. főszámvevő, Nagyvárád.
Arany Sándor kereskedő, Székelyhid.
Zsirkai Károly szijgyártó, Nagyvárád.
Madaras Elek reáltanár, Nagyvárád.
Gr. Stubenbercz Józsefnagybirtokos, Székelyhid.
Szentiványi Károly bankhivatalnok, Tenke.
Dr. Kozma Gábor ügyvéd, Belényes.
Kasoleczán Döme erdész, Belényes.
May Sándor mérnök, Nagyvárád.
Kenderessy Lajos kereskedő Székelyhid.
Rottmann Jakab ügyvéd, Nagyvárád.
Szilágyi Géza órás, Nagyvárád.
Knor Ferencz kereskedő, Nagyvárád.
K. Polgár József, Komádi.
Paizs Béla kereskedő, Nagyvárád.
Dr. Móczár József tanár, Nagyszalonta.
Kovács Ferencz könyvelő, B-Ujfalú.
Weisz Izidor bankgazdátó, Nagyvárád.
Jerzák István árvaszéki ülnök, Nagyvárád.
Juricskay Akos nyug. főszolgabíró, Mező-Ke-
resztes.
Penkert Mihály birtokos, Székelyhid.
Dr. Komlós József ügyvéd, Nagyvárád.
Kugler Albert kereskedő, Nagyvárád.
Lovas Zsigmond városi mérnök, Nagyvárád.
Osterlamm Ármín erdőfelügyelő, Nagyvárád.
Jámbor István földműves, Nagyszalonta.

Pótesküdték:

Béler Gyula fodrász, Nagyvárád.
Bodor Béni szijgyártó, Nagyvárád.
Sebő Izsó kereskedő, Nagyvárád.
Wallerstein Aladár kereskedő, Nagyvárád.
Guttman Albert kereskedő, Nagyvárád.
Dr. Vári-Szabó Béla, Nagyvárád.
Németh István pénzügyi titkár, Nagyvárád.
Dr. Heimann József fogorvos, Nagyvárád.
Bródi Samu fakereskedő, Nagyvárád.
Czinczár Lajos magánzó, Nagyvárád.

TAVIRATOK.

Szell Kálmán köszönete.

Pozsony., aug. 26. Szell Kálmán miniszterelnök Rátótról a következő táviratot küldötte Szeifert Józsefhez, a pozsonyi első kerületbeli Molecz-párt elnökéhez:

Szívélyes üdvözlésüket meleg köszönettel vettem. Öszintén örülök bizalmuknak, a melyet oly közvetlenséggel tolmácsolnak.

Hazafiatlan főjegyző.

Ujvidék, aug. 26. (Saj. tud. táv.)

A péterváradí lövész-egylet ünnepélyén az ujvidéki diák-egylet hazafias dalokat akart előadni. A főjegyző magához hivatta a lövész-egylet elnökét s megtiltotta a hazafias dalok előadását. Az egylet újból kérte az engedélyt, de a főjegyző határozottan megtiltotta, erre óriási tüntetést rendeztek a főjegyző ellen s az ablakait záptojással beverték.

A pestis.

Bukarest, aug. 25. A legfelsőbb egészségügyi tanács tekintettel arra, hogy Konstantinápolyban újabb pestis megbetegedések fordultak elő, a sulnai kikötőre nézve tíz napi vesztegzárt rendelt el. (M. T. I.)

Főherczeg hadgyakorlaton.

Pápa, augusztus 26. Frigyes főherczeg a pozsonyi hadtest hadosztálygyakorlataira vasárnap délután Pápara érkezett. A várost fellobogózták. A pályaudvaron a polgári hatóság nevében Mészáros polgármester, az állomásparancsnokság részéről pedig Gyurics alezredes fogadták. A főherczeg két napig marad Pápan. (M. T. I.)

Szerencsétlenség a tengeren.

Havre, aug. 26. (Saj. tud. táv.) A *Luritana* gőzös összeütközött a *Lambotteval*, az összeütközés oly heves volt, hogy a *Luritana* menten elsüllyedt; négy embere a tengerbe fullt, a többiek nagy nehezen menekültek meg a veszedelemből.

A búr háboru.

London, augusztus 26. A Reuter-ügynökség jelenti Fokvárosból tegnaptól: Burghersdorpban 146 embert árulás miatt elítéltek. A vádlottak nagyobb részétől megvonták a polgárjogot.

London, augusztus 26. Kitchener lord táviratozza Pretóriából e hó 24-ről. Delarey ellenproklamációt tesz közzé, a melyben minden bűrt óva int legutóbbi proklamációjától és kijelenti, hogy a harczt folytatja. (M. T. I.)

Éles töltés a hadgyakorlaton.

Bécs, augusztus 26. (Saj. tud. táv.) Berliner Tagblatt írja, hogy a felső-ausztriai hadgyakorlaton a vezérkarra éles töltéssel löttek. A golyó egy tiroli vadászt talált, kit súlyos sérüléssel szállítottak a kórházba, ahol meghalt.

NYILTTÉR.

Tanulók jutányos ellátása.

Nagyvárád központján lakó keresztény uri család egy vagy két vidéki uri család gyermekét, kik gymnásiumot vagy kereskedelmi akadémiát látogatnak, teljes ellátásra és gondos nevelésre elfogad. Értekezhetni Kádár János fűszerkereskedőnél, vagy Borz-utca 396. szám alatt.

173-3-8.

KOZGAZDASAG.

A m.-szigeti iparkiállítás megnyitása.

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter, Nagy Ferencz dr. államtitkár, Szerényi József dr. miniszteri tanácsos kíséretében vasárnap délelőtt Szigetre érkezett, hogy a máramaros-szigeti mezőgazdasági és ipari kiállítást ünnepélyesen megnyissa.

Máramaros-Szigeten igazán impozáns fogadtatás várt a miniszterre.

Fél tizenegy órakor lépett a miniszter a vármegyeház közgyűlési termébe, a melyet a megjelent küldöttségek zsufolásig megtöltöttek. A miniszterhez a főispán intézett üdvözlő beszédet, a ki erre röviden válaszolt.

A kiállítás főbejratánál Roszner báró főispán felkérte a minisztert a kiállítás megnyitására.

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter eleget tett a kérésnek.

A miniszter ezután a kiállítás megtekintésére indult.

Mindenek előtt a háziipari kiállítást szemlélte meg. Ez a rész különben az egész kiállítás gerince. Célja kettős: hogy a létezőt ismertté tegye és hogy a más tájbeli termékek kiállításával az itteni lakosságot oktassa.

Innen a miniszter a mezőgazdasági termékek csoportjához ment.

Ezek után a bányászati és kohászati kiállítás következett, a hol az állami vasművek, az állami sóbányák, valamint a máramarosi magánosok izléses kiállítása tanuságos és áttekinthető képet nyujtanak.

Végül az erdőtermékek tartalmas kiállítására, a faipar különféle termékeire került a sor, a melyek közt első helyen állanak a magyar állami erdők termékei.

Már jóval elmult 12 óra, a mikor Hegedüs miniszter a kiállítás területéről a vármegyeházán lévő szállására távozott.

Délután egykor fényes lakoma volt a vigadó dísztermében, a hol a város látta vendégeit a kiállítás megnyitására érkezett előkelőségeket és az országos bányászati és kohászati kongresszus résztvevőit.

Asztalbontás után a miniszter és kísérete kirándultak Bocsokóra a »Klotild« kémiai gyár megtekintésére, a honnan este fél 7 órakor tértek vissza. Este 9 és fél órakor fényes estély volt a főispánnál. Este 11 órakor az egyesült dalárdák és a bányász zenekar szerenád-ot adtak a vendégek tiszteletére.

Szőlészeti kiállítás Érmihályfalván.

Az érmihályfalvai s vidéki szőlőbirtokosok f. hó 18-án tartott értekezletükön kimondták, hogy f. é. szept. 28. és 29-én Érmihályfalván, a kaszinó helyiségében szőlő- és borkiállítást rendeznek. A kiállítás keretébe csak tisztán az Érmihályfalván s vidékén termelt homoki szőlőt és bort veszik be s amennyiben ez 1400—1500 kath. hold szőlőterület termésének bemutatását célozza, a szűk körre tervelt ezen első kiállítás is nagyobb szabásúnak ígérkezik. A kiállítás elnökévé Bory Bélát, jegyzővé Jakab Dezsőt választotta az értekezlet. Az intéző helyi bizottságba beválasztották Lovass Sándor, Eröss Zoltán, Mátrai István és Jakab Dezsőt s ezen intéző bizottságra bíz-
ták a további teendőket.

A monarkia külkereskedelme.

Az osztrák-magyar vámterület behozatala július hónapjában 134.3 millió koronát tett, vagyis 800.000 koronával többet, mint a mult év július hónapjában. A kivitel ugyanebben a hónapban 150.2 millió koronát tett, vagyis 16.7 millió koronával kevesebbet, mint a mult évben. A kereskedelmi mérleg tehát 15.4 millió koronányi aktivummal zárul, holott a mult év július hónapjában a kivitel 32.9 millió koronával haladta meg a behozatalt. Január elsejétől július végéig a behozatal 977.3 millió koronát, a kivitel pedig 1044.5 millió koronát tett. A kereskedelmi mérleg aktivuma tehát ebben az időszakban 67.2 millió korona, holott a mult évben 98 millió korona volt.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, aug. 26.
Buza októberre	0.—
Buza áprilisra	0.—
Tengeri	0.—
Rozs okt.	0.—
Zab ápr.	0.—
Káposzta, repce, aug.	0.—

Értéktőzsde.

	Budapest, aug. 26.
Osztrák hitel	—
Magyar hitel	—
Allamvasut	—
Rimamurányi	—
Magyar jelzálog	—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. aug. 26-án.

Magyar aranyjárdék 4%	118.60
Magyar koronajárdék	92.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	121.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.40
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	118.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	92.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	174.—
Tiszszabályozás s zezedi sorsjegyek kölcsön	144.50
Osztrák járadékpapírban	98.75
Osztrák járadék ezüstben	98.65
Osztrák járadék aranyban	118.—
Osztrák korona járadék	95.75
Osztrák államsorsjegyek	139.50
Osztrák magyar bank részvény	16.70
Magyar hitelbankrészvény	639.50
Osztrák hitelintézet részvény	629.25
Párisi vista	94.80
20 frankos arany (Napoleon'or)	19.02
Németbirodalmi márka	117.15
London vista	239.40
20 márkás arany	23.43

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

5048/1901. tkv.

Árverési hirdetés.

A nagyvárad kir. törvényszék mint tkv. hatóság által Papp János végrehajthatónak Papp Flóráné Triffa Katalin végrehajthatást szenvedő elleni 65 korona 60 fillér tőke s jár. iránti végrehajthatási ügyében, végrehajthatást szenvedő tulajdonául felvett s ezen tkv. hatóság területén fekvő s a nagyvárad 3021. sz. betétben foglalt A. + I. r. sz. a. házra a kért végrehajthatási árverés az 1881. LX. törv. czikk 146. §-a értelmében elrendeltetik s foganatosítására határidőül 1901. évi szeptember hó 7-ik napjának d. e. 9 órája ezen kir. törvényszék árverelő helyiségébe kintüzetik.

Kikiáltási ár 4500 korona, azonban az árverésre kintüzetett ingatlan szükség esetén ezen áron alul is el fog adatni.

Venni szándékozók bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-át, vagyis 450 koronát tartoznak készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

A vételár 3 részletben fizetendő és pedig az első részlet az árverés napjától számított 1 hónap alatt, a második részlet ugyanazon naptól számított 2 hónap alatt, a harmadik részlet ugyanazon naptól számított 3 hónap alatt; minden egyes vételári részlet után az árverés napjától a fizetés napjáig 5%-os kamat fizetendő.

Ezen árverés feltételei a hivatalos órák alatt a tkv. hatóságnál, s a kapitányi hivatalnál megtekinthetők.

Nagyvárad, 1901. évi május hó 7-én, a kir. törvényszék mint tkv. hatóság.

Olasz,

kir. tvszéki bíró.

Van szerencsénk a n. érdemű közönség szives tudomására adni, hogy az alant jegyzett cikkek árait mélyen leszállítottuk és

teljesen kiárusítjuk

u. m. Szines selyem kelmék, nyári női ruha szövetek, mosó zefir, batiszt, angol vászon és fehér batisztok.

Szövött áru kesztyük, gyermek- és fiu tricó ing, nadrág, netz ingek. Tenis flanel és satin ingek, övek, sapkák és egyéb idény cikkek.

Az összes raktáron levő napernyőket, blousokat és női fűzőket

minden elfogadható árban eladjuk.

Tisztelettel

Kunz József és társa cég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

146-44-0

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáca-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hirlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,
számlák, falragaszok,
báli meghívók,
táncrendek, étlapok,
napárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktáru.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.